

KARDINALOVA HOMILIJA PRIGODOM 80. OBLJETNICE CARITASA ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE

Katedrala, 20. listopada 2013. godine.

Liturgijska čitanja: Izl 17,8-13; 2Tim 3,14-4,2; Lk 18,1-8

**Preuzvišeni oče Biskupe,
braćo svećenici, đakoni i bogoslovi; redovnici i redovnice!
Cijenjeno vodstvo i djelatnici našega Caritasa,
draga braćo i sestre u vjeri!**

1. Slaveći osamdesetu obljetnicu Caritasa Zagrebačke nadbiskupije, pred Gospodina donosimo svoju zahvalnost za protekle godine u kojima se očitovala veličina njegove ljubavi. Ona je bila prisutna po ljudima koji su nesebično iz vjere živjeli milost velikodušnosti i koji nisu dopuštali da ih zaustave izvanjske okolnosti koje su toliko puta donosile nesigurnost i prijetile beznađem.

Danas pred Boga donosimo i svoje molitve da se blizina njegova Duha trajno očituje, a njegova nadahnuća ne gase; da ga prepoznamo i njegovom snagom ustrajno slijedimo Božji poziv na suosjećanje s bližnjima, pouzdavajući se trajno u Božju dobrotu.

Caritas je rođen iz objave Božje ljubavi, iz susreta s njegovim milosrđem u Riječi koja nam je i sada naviještena kao Radosna vijest. Kada se sjetimo kolike je ljude Božja riječ poticala na velika djela, mijenjala živote, dokidala neprijateljstva, liječila rane, i usmjeravala pogled prema vječnosti, tada je vrijedno zastati i dublje osjetiti što u ovome trenutku ima reći nama, jer kako piše sveti Pavao Timoteju: »Sveta su pisma vrsna učiniti te mudrim tebi na spasenje po vjeri, vjeri u Krista Isusa«.

2. Isus nam u današnjem Evanđelju daje dojmljivu prispodobu. U njoj se susrećemo s dva potpuno oprečna lika: s naizgled moćnim, ali bezosjećajnim sucem i s naizgled беспомоћном, ali ustrajnom udovicom koja moli.

Kako li je samo zanimljiv opis čovjeka, koji bi mogao biti slika za mnoge naše životne okolnosti: »Boga se nije bojao, za ljude nije mario«. Sudac nije čovjek koji ne poznaje Boga, nego ga se ne boji. Bog nema nikakva utjecaja na njegovo postupanje. Unatoč tome što je puno ljudi ovisno o njegovu načinu vršenja službe, on za njih ne mari. Uistinu tužan opis, ali najkraća definicija stava samodostatnosti i beščutnosti.

S druge strane je udovica, moliteljica koja ne odustaje, koja je Isusu poslužila za oslikavanje pouke koju daje učenicima: »kako valja svagda moliti i nikada ne sustati«. To je njegov odgovor na sva naša pitanja o tome kada se treba što dogoditi. Božje vrijeme i njegovo postupanje ne ravna se prema našim željama, niti našim vremenima. On traži strpljivost i pouzdanje. Zna da ima puno iskušenja za našu strpljivost, a te okolnosti toliko puta mogu poljuljati vjeru, ali zna i za dar koji nam je dao – vjeru. U strpljivosti i pouzdanju ne dopušta mirovanje, nego ustrajnost.

Udovica je suprotnost samodostatnosti. Ona traži drugoga, znajući da ne može sama sebe obraniti; da snaga i sredstva kojima raspolaže nisu dovoljni. Čini ono što može, makar to izgledalo premalo, jer jedino što može jest upućivanje molbe. Znajući ondašnje prilike, jasno je da ta žena pripada skupini najranjivijih, nezaštićenih, onih koji bez pomoći drugih nemaju mogućnosti opstanka. I baš je ona postala metom tužitelja, čime Isus otvara pogled u ponore nepravde svake vrste.

3. Braćo i sestre, nakon utješne riječi da će Bog žurno obraniti svoje izabrane koji mu se obraćaju, Isus prispodobu zaključuje upozoravajućim pitanjem: »Kad Sin Čovječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?«

Samo u svjetlu istinske vjere mogu se razumjeti njegove riječi stavljene jedne pored drugih: o odgađanju i o žurnom zauzimanju. U svjetlu vjere ono što djeluje poput odgađanja vidimo kao Božju prisutnost. Takva je vjera u pozadini svakoga čuda; takva vjera se ne umara u molitvi.

Ta ustrajnost ne ovisi od količine molitava, niti od straha da je molitve premalo. Ona je izražaj ljubavi i pouzdanja u Onoga koji daje snagu. U Godini vjere molimo tu snagu. Samo se s ljubavlju može trajno biti uz drugoga.

U gesti Mojsijevih uzdignutih ruku – o čemu nam govori današnji odlomak iz Knjige Izlaska – vidimo upravo pouzdanje u Gospodina. Ne samo Mojsije, nego i Aron i Hur očituju svijest da pobjeda nad neprijateljem ne dolazi samo od vojničke vještine i moći, nego je potrebna pomoć odozgor. Istinsku je pobjedu nemoguće ostvariti bez Božje pomoći.

Uzdignuti ruke i usmjeriti ih prema nebu izražava pouzdanje u ono što nadilazi čovjeka. Ta gesta znači prepoznavanje čovjekove potrebe za svojim izvorom. Ona je čin vjere, predanja, darivanja koje moli, ali ne zahtjeva. Taj čin vjere teži prema cilju, ali uvijek sa sviješću da Bog, onda kada ne idemo putem sebičnosti, naše živote vodi prema dobru. Mojsijeva molitva pokazuje jasne znakove umora, ali i brigu bližnjih da molitva ne prestane, da očitovanje ljubavi ne klone.

4. Nije li baš to što nam donosi današnja Božja riječ, izvrstan pokazatelj karitativne zauzetosti? Gledajući prošlost, unatrag osamdeset godina, vidjet ćemo da su vremena uvijek slična, jer tamo gdje je prisutan Caritas potrebna je ljubav. A nije postojalo niti jedno vrijeme niti će takvo postojati, kada bi ljubav bila suvišna. Kao što piše papa Benedikt XVI.: »Ljubav – caritas – bit će uvijek nužna, čak i u najpravednijem društvu... Onaj koji želi ukloniti ljubav sprema se ukloniti čovjeka kao takvog« (*Deus caritas est*, 28).

Koliko pak aktualnosti nalazimo u riječima Okružnice nadbiskupa Antuna Bauera iz 1931. godine: »Ljudsko društvo nalazi se u časovima teške nevolje. Duh razdora, međusobnog neprijateljstva i sebičnosti zavladao je državama i narodima. Kristovo evanđelje, koje je jedino moćno da dade čvrsti temelj i izvor onakvoga društvenog i pojedinačnog života, kakav dolikuje čovjeku, biva ili prezirano ili odnemarivano. Iz idejnih i čudorednih zabluda suvremenog društva rodile su se teške materijalne

nevolje, koje su pritisle bezbroj pojedinaca i čitavih obitelji« (Katolički list, br. 48, 26. studenoga 1931.).

U prvim se godinama svoje povijesti Caritas Zagrebačke nadbiskupije, građen osobito na temelju karitativne revnosti zagrebačkih župnika i nošen zauzetošću mladog svećenika Alojzija Stepinca morao suočiti sa svim posljedicama društva razdiranog ideologijama koje su ostavljale materijalnu i duhovnu pustoš. Tako je bilo i kasnije, bilo da je riječ o nacističkim ili komunističkim progonima. Vrijedno je istaknuti da je nadbiskup Stepinac, već 1938. godine, osnovao *Akciju za pripomoć izbjeglicama*, pomažući organizirano ljudima koje je nacizam i fašizam smatrao nepoćudnima.

Teška se vremena nisu prestala nizati. Sačuvani izvještaji iz ratnih godina pokazuju koliko se i Nadbiskup i Caritas zalagao i pomagao svima progonjenima, materijalno, ali i prosvjedima protiv nepravednih postupanja, protiv neljudskih i bezbožnih zakona. To se danas nažalost prešućuje, baš kao što se prešućuje istina o drugom vremenu u kojem se »Boga nije bojalo, a za ljude nije marilo« - vremenu komunističke strahovlade. Dovoljno je pitati se: kakav je to bio sustav koji je otimao imovinu čak i karitativnim ustanovama, kao što je to bio slučaj s imovinom Caritasa Zagrebačke nadbiskupije 1946. godine? Kakav je to bio sustav koji je zabranio rad Caritasa i koji je ravnatelj Caritasa Zagrebačke nadbiskupije, dr. Vilima Nuka, 1947. godine osudio na šest godina robije s prisilnim radom?

5. No, karitativni se rad nije gasio, jer Crkva ne može bez Caritasa; Crkva živi od Duha koji raspiruje uvijek prisutan žar ljubavi. Taj žar osvjetljava i grije, vidi bližnjega pokraj sebe i podiže ljude koji su spremni darovati se drugima. No, sve je to moguće u Crkvi koja ne prestaje moliti. Tada i mali znakovi postaju velika viđenja.

Nakon što je kardinal Franjo Šeper 1967. gospođi Jeleni Brajša povjerio promicanje karitativnih djelatnosti, u krilu Nadbiskupije, u ozračju Glasa Koncila, Duh je budio nove osjetljivosti i pripremao divna djela milosrđa, najprije prema napuštenoj djeci, a zatim i prema majkama,

trudnicama, siromašnim obiteljima, bolesnicima, starijim osobama. Gledajući živote koji su spašeni, tisuće života koji su izravno zahvaćeni brigom i blizinom kršćanske ljubavi koja je dolazila iz srca vjernika, unatoč neugodnostima i problemima koje je zadavala komunistička diktatura, dostojno je zahvaljivati za velika djela koja su se odvijala pod zauzetim vodstvom gospođe Jelene Brajša. Bile su to godine koje su potvrdile da je povijest Caritasa povijest maštovitosti kršćanske ljubavi, jer se tražilo široko djelovanje u uskim okvirima.

Sluga Božji kardinal Franjo Kuharić, izbliza je pastirski pratio taj rad i obnavljao potrebne pravne okvire, što je uvelo u novo razdoblje djelovanja Caritasa na slobodan način, stekavši javnu pravnu osobnost nakon uspostave suverene države Hrvatske. No, kratkoga je vijeka bilo djelovanje u slobodi, jer se i pred Caritasom našao teret rata protiv Hrvatske koji je donio sa sobom dotad neviđene razmjere potreba i izazova s kojima se trebalo nositi. Nipošto ne smijemo zaboraviti da je u tome vremenu zaživjela posebna povezanost s drugim mjesnim Crkvama Europe i svijeta; da se očitovala sveopća Crkva i zajedništvo vjernika, kao i solidarnost drugih ljudi koji su imali srca za naše nevolje.

U posljednje vrijeme posebno nam je stalo do jačanja župnih Caritasa i do njihova povezivanja. Svaka župa treba razvijati karitativnu djelatnost, jer se u župi vjernici svakodnevno susreću s potrebama ljudi. Uz sve to nastojimo da se razvijaju i novi oblici djelovanja našega Caritasa za koje je bio potreban i preustroj koji se ostvaruje posebice pod vodstvom sadašnje ravnateljice, sestre Jelene Lončar, kojoj zahvaljujem za predan rad i za iskorake u novim društvenim okolnostima. Njoj kao i predsjedniku Caritasa Zagrebačke nadbiskupije mons. Jurju Jerneiću zahvaljujem i za organiziranje proslave ove obljetnice, jer nas ona vraća na pitanje koje sebi i Nadbiskupiji u prvome broju 'Karitasa' postavlja vlč. Alojzije Stepinac: »Što hoćemo?« »Hoćemo pokazati da u Katoličkoj Crkvi još živi duh djelotvorne ljubavi«.

6. Braćo i sestre, pred očima su nam ti početci, ali uvijek u odnosu na Kristovu riječ o zapovijedi ljubavi, u odnosu na njegovu žrtvu prinesenu na križu za cijeli svijet.

Naš papa Franjo, stavljajući naglasak na brigu za siromašne, nedavno je (14. svibnja 2013.), govoreći članovima Izvršnoga odbora *Caritasa Internationalis* na njihovoj godišnjoj skupštini, naglasio da »Crkva bez ljubavi ne postoji« te da je »Caritas dodir nježnosti Crkve prema svome narodu; blagi dodir Majke Crkve prema svojoj djeci; nježnost i blizina«.

U istoj je prigodi istaknuo da se danas ne radi samo o gospodarskoj, niti samo o kulturnoj krizi, niti samo o krizi vjere, nego je u opasnosti čovjek. Papa govori da se naša civilizacija gubi, jer – umjesto da promiče rast i radost svega stvorenoga i bude ljepša Božja slika – ona promiče kulturu koja odbacuje sve što joj ne donosi materijalnu korist; kulturu pod oznakom 'iskoristi i baci', što zahvaća sve slojeve života, od djece do staraca. Upravo zato važna je duhovnost *Caritasa* koja se očituje u duhovnosti Crkve koja progovara majčinskom ljubavlju. A kršćanska je ljubav više od osjećajnosti; ona je vrijednost koju je svaka kršćanka i svaki kršćanin pozvan ugraditi u svoj život.

Dragi vjernici, *Caritas* oživljuje prisutnost Crkve u društvenoj zajednici po raznolikim, nekada manjim, a nekada većim zahvatima na župnim i nadbiskupijskim razinama, pri čemu se ne smije zaboraviti samozatajnost dragovoljaca i samo Bogu znanih ljudi koji su svojim služenjem istinski samaritanci svojim blišnjima. Oni žive duhovnost Crkve koja seže onkraj puke solidarnosti i altruizma.

7. Braćo i sestre, kada nam se čini da živimo u posebno teškim vremenima; da su ljudi neosjetljivi, ne zaboravimo na tolika dobra koja Bog ostvaruje po ljudima koji slušaju njegovu riječ i vrše je, »bilo to zgodno ili nezgodno«, kako reče Apostol. Tu upornost kršćanske ljubavi svjedoči *Caritas*. Ona je ispisala najljepše stranice povijesti Crkve. To je ono što ostaje i što stvara najuzvišenija djela ljudskoga uma i srca. Radosni smo zbog toga i ponosni.

ZAGREBAČKA NADBISKUPIJA

Tiskovni ured

HR-10000 Zagreb, Kaptol 31

tel: 01/4894-878

mob: 099/3126 605

www.zg-nadbiskupija.hr
tiskovni@zg-nadbiskupija.hr

A znamo da je Bog dobri Otac koji nam se obraća majčinskom nježnošću koju najviše prepoznajemo u zagovoru Presvete Bogorodice Marije. Neka nas Ona i blaženi Alojzije, ta svjetiljka svetosti i kršćanske ljubavi koja stoji na početku povijesti Caritasa Zagrebačke nadbiskupije, prate da ustrajemo u vjeri, nadi i djelotvornoj ljubavi. Amen.